

Motion till riksdagen 2025/26:1418

av Åsa Karlsson (S)

Behovet av en tydligare och mer ändamålsenlig reglering för hantering av jord- och bergmassor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att initiera ett arbete för att flytta undantagsreglerna för jord- och bergmassor från avfallsförordningen till miljöbalken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att verka för ett förenklat anmälningförfarande vid hantering av svavelhaltiga massor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hanteringen av jord- och bergmassor som uppstår vid bygg- och anläggningsarbeten blir en allt viktigare fråga i takt med samhällets ökade behov av ny infrastruktur, bostäder och samhällsfunktioner. I dag klassas dessa massor ofta som avfall trots att det i många fall rör sig om helt naturliga material. Denna klassificering skapar betydande osäkerhet och onödig byråkrati och medför ökade kostnader för bygg- och infrastrukturprojekt.

Ett tydligt exempel är Norrbotniabanan där nuvarande lagstiftning beräknas leda till kostnadsfördyringar på mellan 2,5 och 4,5 miljarder kronor. Dessa miljöbalksprövningar kommer även att senarelägga byggstarten av Norrbotniabanan. Dessutom ökar transportbehoven för dessa massor samt genererar ett betydande koldioxidutsläpp. Något som i praktiken motverkar miljöbalkens grundsyfte. Bakgrunden till detta är en felaktig implementering av EU:s avfallsdirektiv i svensk rätt. Mot denna bakgrund lämnade Trafikverket i november 2024 in två hemställan till regeringen.

Sammanfattningsvis efterfrågar Trafikverket:

Att undantagsbestämmelserna för hantering av jord- och bergmassor flyttas från avfallsförordningen till miljöbalken Detta kommer ge en tydligare vägledning till både tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare samt främja en mer cirkulär resursanvändning.

I väntan på en lagändring införs ett förenklat anmälningförfarande för hantering av svavelhaltiga massor. Där anmälan sker till kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd i stället för att kräva en fullständig tillståndsansökan. Detta skulle minska belastningen på rättssystemet och ge kommunerna bättre verktyg att agera snabbt och miljömässigt ansvarsfullt.

Åsa Karlsson (S)